

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRI HÁLÓZATA

Simon Mária Anna

Könyvtári rendszerünk egyik legújabb szervezete a Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeti könyvtári hálózata. Az 1949-ben megújított Akadémia körül - nagymultu, tekintélyes intézetek mellett - rendre szerveződtek a különféle szakterületek alap kutatásainak folytatására hivatott új intézetek. A régi, jobbra társadalomtudományi kutatások mellett egyre jobban előtérbe kerültek a fokozatosan specializálódó műszaki és természettudományi kutatások. A Magyar Tudományos Akadémia, mint a Magyarországon folyó tudományos munka legfőbb irányítója és egybehangolója, egymásután szervezte a különféle szakterületekhez tartozó alapkutatásokat folytató intézeteket. A régi alapítású intézetek rendelkeztek kisebb-nagyobb könyvtárakkal /nem egy közöttük, mint pl. az Irodalomtörténeti Intézet Eötvös Könyvtára, vagy a Történettudományi Intézet Könyvtára, országosan elismert szakkönyvtár/, - az újabbakban az alapítással egyidejűleg megindult a könyvtárak létrehozása. A gyarapodó állomány feltárását és gondozást igényelt; eleinte majdnem mindenütt egy-egy kutatót bíztak meg a könyvtár kezelésével. 1954 óta az Akadémia Könyvtára osztja el a rendelkezésre álló devizakeretet, gyűjti össze és továbbítja a devizigényes rendeléseket és végzi központosítottan ezek adminisztrációját.

Az 1956. évi könyvtári törvény a MTA Könyvtárát az akadémiai intézeti könyvtárak hálózati központjául jelölte ki, 30 és egynéhány könyvtár laza együttese azonban még nem töltötte be a hálózat szerepét. Az Akadémia Elnöksége 1960 elején szabályozta a intézetek cseretevékenységét - majd az ugyanez év végén megjelent elnöki utasítás meghatározta az ekkor már 38 könyvtárból álló hálózat egységes szervezeti kereteit. Az utasítás, amellyel, hogy megerősítette az addig jól bevált központi tevékenységet /devizagazdálkodás és cseretevékenység irányítása, központi katalógusok/, intézkedett a központi módszertani irányításról, megszabta az elhelyezés és személyi ellátottság tekintetében követendő irányelveket, a szervezeti szabályzatok és ügyrendek kidolgozására vonatkozó intézkedésével pedig egységesen rendezte az intézetek és könyvtárak egymás közötti kapcsolatait.

Az akadémiai könyvtári hálózathoz jelenleg 42 könyvtár tartozik, 39 kutatóintézeti és 2 vállalati könyvtár mellett saját kívánságára

tagja a hálózatnak a nem akadémiai szervezetbe tartozó Központi Fizikai Kutató Intézet Könyvtára is. A 42 könyvtár megoszlása: 24 természeti-, ill. műszaki tudományi, 12 társadalomtudományi, 4 agrártudományi és 2 vegyes gyűjtőkörű. Állományuk nagysága különböző, s természetesen szorosan összefügg az intézet alapításának időpontjával. Gyűjtőköriüket - a szervezeti szabályzatban rögzített kereteken belül - nagymértékben meghatározza az intézet kutatási terve; a rendelkezések koordinálása ezért eddig sem lehetséges, sem kívánatos nem volt. 1961 óta a könyvtárak egységes elvek szerint vezetik nyilván tartásaikat. Állományukat általában betűrendes és szakkatalógus tárgja fel, ezen kívül rendszeresen jelentik új külföldi könyveiket a Külföldi Könyvek Országos Gyarapodási Jegyzéke számára. A Jegyzék megindulása óta a Központi Könyvtár hálózati katalógusa annak felvétele útján készített cédulákkal épül tovább. - A könyvtárak mintegy háromnegyed részében főhivatású könyvtárosok végzik a munkát, másutt egyelőre az intézetek fiatal kutatói, vagy adminisztrátorok látják el a teendőket.

Az egyre szélesedő akadémiai könyvtári hálózat fontos szerepet tölt be az ország tudományos életében: közvetlenül segíti a legfontosabb alapkutatásokat folytató kutatók munkáját. A kutatási tervekhez alkalmazkodó könyvtárak feltárt állománya szerves kiegészítője az Akadémiai Könyvtár állománynak, és együttesen az ország legértékesebb tudományos könyvgyűjteményét alkotják.

Az alábbiakban ismertetjük a hálózat 30 /24 műszaki- és természettudományi, 4 agrártudományi, valamint 2 gazdasági könyvtárának adatait.

MTA Agrárgazdasági Kutató Intézete

Cím: VI. Népköztársaság utja 62.

Könyvtáros: KENÉZ Győzőné

Gyűjtőkör: a mezőgazdaság közigazdasági és üzemgazdasági kérdései általában; az Intézet jelenlegi kutatási feladatainak megfelelően a termelés területi elhelyezése, specializációja, gazdálkodási rendszerek kidolgozása; mezőgazdasági költség és jövedelemszámítás; munkatudomány; a gazdasági kutatásban használatos matematikai módszerek.

Állomány: 2305 kötet könyv

671 " folyóirat

MTA Állategészségügyi Kutató Intézete

Cím: XIV. Hungária krt.21.

Könyvtáros: Dr.SZÖNYI Pálné

Gyűjtőkör: Állatorvostudomány, valamint a kutatási feladatok természete szerint orvostudomány, állategészségügy, általános biológia és kémia.

Állomány: 1227 kötet könyv

1155 " folyóirat

MTA Atommag Kutató Intézete

Cím: Debrecen, Bem tér 18/c.

Könyvtáros: DARIN Sándorné

Gyűjtőkör: a magfizikai alap kutatásokhoz szükséges elméleti és kísérleti tárgy irodalom.

Állomány: 3993 kötet könyv

1971 " folyóirat

853 db egyéb dokumentum

MTA Automatizálási Kutató Laboratóriuma

Cím: XI. Egri József u.18.

Könyvtáros: RÓZSA Tamásné

Gyűjtőkör: automatika, vezérléstechnika, szabályozástechnika.

Állomány: 524 kötet könyv

34 " folyóirat

200 szabadalom

1000 db egyéb dokumentum

MTA Biokémiai Kutató Intézete

Cím: XI. Karolina ut 29.

Könyvtáros: MOLNÁR Imre

Gyűjtőkör: fehérje-biokémiai és biokémiai módszertani irodalom, valamint egyes rokontudományok /fiziológia, biológia, kémia, radiológia, orvostudomány/ alapvető, ill. a biokémiával határos tárgy szakirodalma.

Állomány: 1136 kötet könyv

1122 " folyóirat

MTA Biológiai Kutató Intézete

Cím: Tihany

Könyvtáros: RÁTZ Erzsébet

Gyűjtőkör: általános biológia és annak határtudományai, különös tekintettel az édesvízbiológiára.

Állomány: 3824 kötet könyv

25129 " folyóirat

10246 db aprónyomatvány és különlenyomat

MTA Botanikai Kutató Intézete

Cím: Vácrátót

Könyvtáros: PALOTÁS Pálné mb. munkatárs

Gyűjtőkör: a geobotanikai laboratórium és a botanikus kert feladatainak ellátásához szükséges kézikönyvek, monográfiák, folyóiratok és dokumentációs anyag.

Állomány: 1488 kötet könyv

1432 " folyóirat

MTA Csillagvizsgáló Intézete

Cím: XII. Konkoly Thege ut 13-17.

Könyvtáros: dr.SZEGSZÁRDY-CSENGERY István

Gyűjtőkör: asztronómia és a vele kapcsolatos geofizika, matematika és fizika.

Állomány: 18771 könyvtári egység

MTA Elméleti Fizikai Kutató Csoportja

Cím: II. Budafoki ut 8.

Könyvtáros: KOCSIS Jánosné mb. munkatárs

Gyűjtőkör: elméleti fizika, különös tekintettel az atomfizikára és kvantumelméletre.

Állomány: 1487 könyvtári egység.

MTA Genetikai Intézete

Cím: Hermann Ottó ut 15.

Könyvtáros: dr.MÁNDI Ernőné

Gyűjtőkör: általános genetika, mikrobiális-, növényhumán- és alkalmazott genetika, evolúció, valamint az ezzel összefüggő általános biológiai, növénytani, állattani, biokémiai és biofizikai irodalom.

Állomány: 2421 kötet könyv

1962 " folyóirat

750 db aprónyomtatvány

837 db egyéb dokumentum

MTA Geodéziai Kutató Laboratóriuma

Cím: Sopron, Múzeum u.6.

Könyvtáros: VERŐ Józsefné mb. kutató

Gyűjtőkör: geodézia, fotogrammetria, kartográfia, bányamérés-tan, csillagászat, matematika, fizika, optika és rokontudományok.

Állomány: 1990 kötet könyv

430 " folyóirat

91 db aprónyomtatvány

36 db egyéb dokumentum

MTA Geofizikai Kutató Laboratóriuma

Cím: Sopron, Múzeum u.6.

Könyvtáros: CZUCZOR Ernőné mb. kutató

Gyűjtőkör: geofizika és rokontudományai.

Állomány: 918 kötet könyv

470 " folyóirat

1052 db aprónyomtatvány

289 db egyéb dokumentum

MTA Geokémiai Kutató Laboratóriuma

Cím: VIII. Múzeum krt.4/a

Könyvtáros: HEILER Valéria mb. munkatárs

Gyűjtőkör: geokémia, szénkémia, kőzettan

Állomány: 356 kötet könyv

MTA Ipargazdaságtani Kutató Intézete

Cím: V. Széchenyi rkp.3.

Könyvtáros: SZIJ Rezső

Gyűjtőkör: ipargazdaságtan és a tárgykörhöz közvetlenül esatlakozó irodalom.

Állomány: 702 kötet könyv

195 " folyóirat

317 db fordítás

MTA Kémiai Szerkezetek Kutató Laboratoriuma

Cím: VIII. Puskin u.11.

Könyvtáros: BORSOS Istvánné

Gyűjtőkör: kémia, biokémia, fizika, biofizika, biológia és matematika irodalmának szerkesztéskutatással foglalkozó része.

Állomány: 1764 kötet könyv

444 " folyóirat

MTA Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézete

Cím: IX. Tüszoltó u.58.

Könyvtáros: REÖK Zsuzsanna

Gyűjtőkör: orvostudomány, ezen belül az antibiotikumokkal, gyógy-szerkutatással, kórélettannal, mikrobiológiával és morfológiával foglalkozó irodalom.

Állomány: 4583 kötet könyv és folyóirat

MTA Közgazdaságtudományi Kutató Intézete

Cím: V. Nádor u.7.

Könyvtárvezető: dr.FÖLDI Tamás

Gyűjtőkör: statisztika, közgazdaságtan, kereskedelmi és közle-kedési politika, könyvvitel, kereskedelem és ipar szervezete, valamint üzemgazdaságtan tárgykörébe tartozó irodalom.

Állomány: 18 354 kötet könyv

732 " folyóirat

308 db aprónyomtatvány

38 db egyéb dokumentum

Központi Fizikai Kutató Intézet

Cím: XII. Konkoly Thege ut

Könyvtárvezető: dr.PARKAS Istvánné

Gyűjtőkör: atom- és reaktorfizika és a kapcsolódó szakterüle-tek irodalma.

Állomány: 20 546 kötet könyv

7 012 " folyóirat

11 499 db egyéb dokumentum

MTA Központi Kémiai Kutató Intézete

Cím: II. Pusztaszeri ut 57.

Könyvtáros: ENDREINÉ VARGA Veronika

Gyűjtőkör: elméleti és alkalmazott kémia, fizikai kémia és fi-zika. Az intézet távlati tudományos tervének megfe-lelően: ionizáló sugárzások sugárhatáskémiaja, /be-leértve mérés technikát/ és reakciókinetika, szerves reakciók mechanizmusa, kristálykémia, szabad gyökök felhasználása, elektrospin rezonancia-módszerek, ka-talizis, infravörös spektroszkópia, kvantumkémiai vizsgálatok.

Állomány: 3871 kötet könyv

2884 " folyóirat

10 915 db egyéb dokumentum

MTA Kutatási Eszközöket Kivitelező Vállalata

Cím: XIV. Komócsy u.29-31.

Könyvtáros: dr.GÁSPÁR Béláné mb. munkatárs

Gyűjtőkör: fizika, matematika, elektronika, mérés-technika, ált. gépészet, légtechnika, hőtechnika, vegyipari gépészet - a szükségleteknek megfelelő korlátozással.

Állomány: 1559 könyvtári egység

MTA Matematikai Kutató Intézete

Cím: V. Reáltanoda u.13-15.

Könyvtáros: KRAMER Edit

Gyűjtőkör: matematikai irodalom

Állomány: 9500 kötet könyv

9000 " folyóirat

5000 db aprónyomtatvány

180 db egyéb dokumentum

MTA Mezőgazdasági Kutató Intézete

Cím: Martonvásár

Könyvtáros: dr.FRIEDRICH Béláné

Gyűjtőkör: botanika, biológia, kémia, növénynevelés, növénytermesztés, növényvédelem, talajtan- és trágyásztan, statisztikai értékelő módszerek, agrometeorológia, mezőgazdasági termékfeldolgozás, üzemszervezés.

Állomány: 9052 kötet könyv

557 " folyóirat

940 db aprónyomtatvány

1122 db egyéb dokumentum

MTA Műszaki Fizikai Kutató Intézete

Cím: II. Pusztaszeri út 57.

Könyvtáros: PABÓ Irma

Gyűjtőkör: műszaki fizika, különös tekintettel a szilárd testek fizikájára és annak határterületeire, így matematika, kémia ill. fizikokémia stb.

Állomány: 1663 kötet könyv

539 " folyóirat

MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézete

Cím: XI. Gellért tér 4.

Könyvtáros: KOLOZS Pálné

Gyűjtőkör: műszaki kémia: vegyipari gépészet, mérés, vezérlés, szabályozás, automatika, vegyipari művelettan, ált. kémiai technológia.

Állomány: 441 kötet könyv

33 " folyóirat

MTA Műszerügyi Szolgálat

Cím: V. Martinelli tér 3.

Könyvtáros: TARJÁN Rezsőné

Gyűjtőkör: mérés-technika, mérés-, műszer- és szabályozástechnika.

Műszergyártó vállalatok nem periodikus katalógusai és műszerismertetői.

Állomány: 314 kötet könyv

64 " folyóirat

18 100 db prospektus

121 db egyéb dokumentum

MTA Napfizikai Obszervatoriuma

Cím: Debrecen, Postafiók 30.

Könyvtáros: SÍPOS Viktor mb.kutató

Gyűjtőkör: napfizika, a nap földi hatásaival foglalkozó és egyéb csillagászat irodalom.

Állomány: 743 kötet könyv

672 " folyóirat

MTA Olajbányászati Kutató Laboratoriuma

Cím: Miskolc-Egyetemváros

Könyvtáros: BAUER Károly mb.kutató

Gyűjtőkör: rezervoármechanikai-módszertani, valamint egyes rokontudományok irodalma.

Állomány: 1092 kötet könyv

301 " folyóirat

MTA Számítástechnikai Központ

Cím: V. Nádor u.7.

Könyvtáros: dr.KÁRÁSZ Andor

Gyűjtőkör: számítástechnika, kibernetika

Állomány: 2046 kötet könyv

866 " folyóirat

710 db egyéb dokumentum

MTA Sztereokémiai Kutató Csoport

Cím: X. Gém u.3.

Könyvtáros: dr.TÓTH Miklósné mb.munkatárs

Gyűjtőkör: ált. és szervetlen kémia, analitikai kémia, preparatív szerves kémia, elméleti szerves kémia, természetes, valamint nem-természetes szerves anyagokról szóló irodalom, nagyipari szerves kémiai technológia, orvosi- és gyógyszerkémia.

Állomány: 317 kötet könyv

726 " folyóirat

MTA Talajtani- és Agrokémiai Kutató Intézete

Cím: II., Hermann Ottó ut 15.

Könyvtáros: ZÖLDY Gabriella

Gyűjtőkör: talajtan, agrokémia, talajbiológia

Állomány: 6181 kötet könyv

4307 " folyóirat

Az állományadatok az 1962. január 1-i állapotot tükrözik; néhány intézetben ekkor még nem történt meg a könyv- és folyóiratleltárak pontos különválasztása.

.
.. .

651.926/100/:061.3

A FORDÍTÓK NEMZETKÖZI SZÖVETSÉGÉNEK
DUBROVNIKI KONGRESSZUSA

A Fordítók Nemzetközi Szövetsége /FIT/ 1963. augusztus 31 - szeptember 7. között tartotta meg IV. Kongresszusát a történelmi multu dalmát kikötővárosban, Dubrovnikban. A kongresszus alkalmával ünnepelték meg a Szövetség fennállásának tizedik évfordulóját.

A kongresszuson több mint 200-an vettek részt, részben a Szövetség jelenlévő husz tagegyesületének képviselőjeként, részben megfigyelői minőségben. A nyugat-európai országok és az Amerikai Egyesült Államok küldöttségein kívül képviselve voltak a szocialista országok, a FIT-ben még nem képviselt Szovjetunió pedig népes megfigyelői csoportot küldött ki a kongresszusra.- Magyarországnak a FIT-be való felvétele a kongresszus folyamán történt meg.

A nyolcnapos ülésnek igen bő volt a tárgysorozata. A megnyitó előadások után, amelyeket a FIT, a Jugoszláv Fordítói Szövetség, a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság Művelődésügyi Tanácsa és az UNESCO vezető funkcionáriusai tartottak, a kongresszus részben